

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové, JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **nezl. S. P.**, zastoupen opatrovníkem Úřadem městské části Praha 5, orgánem sociálně právní ochrany dětí, pracoviště Plzeňská 115, Praha 5, v řízení zastoupen Mgr. Bohdanou Novákovou, advokátkou, se sídlem Pod Terebkou 12, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2007, čj. OAM-541/LE-05-P07-2006, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2008, čj. 4 Az 46/2007 - 51,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 4. 2008, čj. 4 Az 46/2007 - 51, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce přijel v červnu 2006 do České republiky a neprodleně poté se počal domáhat zahájení řízení o udělení azylu (to bylo formálně zahájeno po ustanovení opatrovníka). Z Nepálu odjel dle svých slov na přání své rodiny ve čtrnácti letech, cestu přes Dillí a Moskvu mu zajistil převaděč, kterého oslovil přítel žalobcova otce. Za cestu zaplatil žalobce převaděči 6500 amerických dolarů, ten mu však v Praze na letišti sebral letenku i cestovní pas a žalobce jej od té doby neviděl. V Nepálu žil s matkou a sestrou ve vesnici Singhadevi a navštěvoval střední školu ve městě Gauradha. Škola však bývala často bez předchozího oznámení zavřená, protože maoisté si nepřáli, aby děti studovaly. Žalobce

měl rovněž strach do školy chodit, protože často docházelo k teroristickým útokům, viděl i zabíjení nevinných lidí.

[2] K svému odchodu z vlasti a důvodům podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany zejména uvedl, že v Nepálu je občanská válka, nejsou tam dodržována lidská práva a maoisté násilím verbují mladé muže do svých řad. Maoisté také často navštěvovali jejich vesnici, požadovali po jejích obyvatelích peníze a další materiální pomoc, pokud jim nebylo vyhověno, pak je fyzicky napadali i zabíjeli. Maoisté též unášeli děti ze škol a nutili je ke vstupu do jejich armády. Tato situace žalobci způsobovala psychické potíže. Jeho strýc byl maoisty unesen a propuštěn byl až poté, co žalobcův dědeček zaplatil požadovanou sumu peněz. Vesničané se snažili dovolat pomoci vládních vojáků z dvacet kilometrů vzdálené základny, ti jim ale sdělili, že mají na starost celou oblast, a proto do vesnice přijíždějí jednou až dvakrát měsíčně. V České republice žalobce úspěšně studuje na Britské střední škole, chtěl by být vzdělaným a užitečným člověkem.

[3] Rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 9. 2007, čj. OAM-541/LE-05-P07-2006, nebyla žalobci udělena mezinárodní ochrana podle § 12, 13, 14, 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o azylu“).

[4] Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí zejména uvedl, že žalobce ve své vlasti nevyvíjel činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, a proto z tohoto důvodu nemohl být ani pronásledován. Rovněž nebyl pronásledován pro některý z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť se toliko nemohl vzdělávat a měl obecné obavy z bezpečnostní situace v Nepálu - cítil se ohrožen ze strany maoistů. Celkově špatnou bezpečnostní situaci v Nepálu nelze dle žalovaného bez dalšího považovat za důvod udělení mezinárodní ochrany, a to zejména pokud je takové situaci vystaveno veškeré obyvatelstvo bez rozdílu. Sám žalobce se do bezprostředního kontaktu s maoisty nikdy nedostal, jeho psychické potíže jsou s ohledem na jeho věk pochopitelné, nikoli však relevantní z pohledu zákona o azylu.

[5] S odkazem na shromážděné informace o zemi původu pak žalovaný poukázal na změnu situace v Nepálu od doby, kdy žalobce zemi opustil. Dne 21. 11. 2006 byla podepsána mírová dohoda mezi zneprátenými stranami a situace v zemi se postupně uklidňuje.

[6] Závěr o neudělení doplňkové ochrany žalovaný odůvodnil tím, že žalobcovu obavu z nemožnosti se dále vzdělávat nelze podřadit pod důvody opodstatňující její udělení. Ani obavy z maoistů žalovaný nepovažoval za oprávněné. Žalobce sám nebyl nikdy během svého pobytu v Nepálu podroben mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení ze strany maoistů, které by bylo navíc prokazatelně podporované ze strany nepálských bezpečnostních složek. Žalobce neuvedl ani žádné důvody, proč by měl být z jejich strany ohrožen po svém návratu do vlasti. Jelikož je žalobce nezletilým bez doprovodu, zkoumal žalovaný rovněž otázku, zda se mu dostane přiměřeného přijetí a péče. Ze žalobcových sdělení dovodil, že v Nepálu žije jeho matka a sestra, se kterými je v pravidelném telefonickém a písemném kontaktu, a proto ani péče o něho v případě návratu ohrožena není.

[7] Rozhodnutí žalovaného napadl žalobce u městského soudu. V žalobě označil za nesprávný postup žalovaného, v jehož důsledku byla jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany posuzována k datu vydání rozhodnutí a nikoli k datu jeho odchodu ze země původu. Žalovaný přitom užité informace o zemi původu vyložil jednostranně, a to pouze v žalobcův neprospěch. Stanovisko UNHCR z července 2007 se přitom rovněž vyjadřuje k situaci v oblasti Taraj, odkud žalobce pochází. Situace je tam stále napjatá a násilné střety jsou zde i nadále časté. Ačkoli na tuto skutečnost žalobce poukazoval, žalovaný ve svém rozhodnutí nijak nevysvětlil, proč k těmto skutečnostem nepřihlédl. Žalovaný rovněž dostatečně nezohlednil skutečnost, že žalobce je nezletilou osobou bez doprovodu, a neaplikoval v dostatečné míře Úmluvu o právech dítěte. Žalobce se dále domníval, že jeho obava z pronásledování je opodstatněná, neboť náleží k sociální skupině nepálských dětí, zejména mladých chlapců, kteří jsou tamní situací nejvíce postiženi.

[8] Žalobce dále tvrdil, že žalovaný ve svém rozhodnutí porušil zásady volného správního uvážení ve vztahu k možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, neboť své závěry přesvědčivě neodůvodnil. Žalobce přitom je nezletilou osobou bez doprovodu, v České republice, kam byl poslán ve svých 15 letech, studuje na prestižní škole a našel zde zázemí nahrazující mu rodinu. Úvaha žalovaného, že se žalobci dostane v případě návratu do Nepálu přiměřené péče a přijetí, je založena čistě na subjektivním základě, protože se opírá toliko o žalobcovu výpověď. Jiné informace si žalovaný neobstaral, a tudíž se dostatečně nezabýval otázkou, zda se jeho matka o něho bude schopna dostatečně postarat. Pokud by žalobce byl nucen k vycestování z České republiky, bylo by narušeno jeho právo na soukromý život, neboť jeho soukromý život už se odehrává výlučně na území ČR. I ve vztahu k odůvodnění neudělení doplňkové ochrany žalobce zopakoval, že žalovaný informace o zemi původu vyložil jednostranně a nevzal v potaz některá žalobcova tvrzení.

[9] Městský soud v odůvodnění napadeného rozsudku zopakoval argumentaci žalovaného týkající se neudělení mezinárodní ochrany podle § 12 a 14 zákona o azylu. Ve vztahu k neudělení doplňkové ochrany dále uvedl, že porušení mezinárodních závazků České republiky (Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Úmluvy o právech dítěte) neshledal, neboť rozhodnutím o neudělení azylu nebylo rozhodnuto o povinnosti žalobce opustit území ČR. Obavy z nemožnosti se vzdělávat nelze podřadit pod důvody doplňkové ochrany. Přestože se žalovaný spokojil jen se žalobcovým tvrzením o tom, že v Nepálu žije jeho matka, sám žalobce takový závěr nijak nezpochybnil a netvrdil, že by se mu přiměřeného přijetí nebo péče nedostalo. Městský soud tak dospěl k závěru, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a žalobu jako nedůvodnou zamítl.

II.

[10] Žalobce (dále též „stěžovatel“) v kasační stížnosti uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Podle jeho názoru byly v průběhu správního řízení dostatečně prokázány jeho opodstatněné obavy z pronásledování, a to z azylově

relevantních důvodů. Žalovaný i městský soud měl při svém rozhodování vzít v úvahu, že posuzuje žádost nezletilého bez doprovodu, který ze země původu odešel na základě rozhodnutí rodiny v době, kdy situace tam byla značně nestabilní a kdy na dětech bylo páčáno násilí. Nebezpečí nelidského zacházení tak byl vystaven přímo sám stěžovatel, což má oporu i ve shromážděných informacích o zemi původu. Stěžovatel dále zopakoval názor, podle něhož byly v řízení před žalovaným porušeny zásady volného správního uvážení ve vztahu k možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

[11] V souvislosti s posouzením důvodů pro udělení doplňkové ochrany pak stěžovatel odkazuje na Úmluvu o právech dítěte, konkrétně její čl. 3 a 6, a klade otázku, zda stěžovatelův návrat do vlasti je v jeho nejlepším zájmu a zda jím bude zabezpečeno v nejvyšší možné míře zachování života ve všech jeho aspektech a rozvoj. Žalovaný při posuzování důvodů podle § 14a zákona o azylu nevyšel z objektivních informací o stavu dodržování lidských práv a aktuální politické bezpečnostní situaci v Nepálu.

[12] Stěžovatel rovněž poukázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 4. 3. 2008, čj. 46 Az 42/2007 - 35, který se zabýval naprosto obdobným případem nezletilého žadatele z Nepálu, jehož žádost o udělení mezinárodní ochrany byla opřena o shodné důvody jako stěžovatelova. V uvedeném případě však krajský soud žalobě vyhověl a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, a to právě v souvislosti s posuzováním důvodů pro udělení doplňkové ochrany. Konkrétně žalovanému uložil, aby opatřil aktuální informace o zemi původu týkající se otázky, zda stále dochází k únosům dětí. Rozhodnutí krajského soudu je opakem rozhodnutí městského soudu, a to přestože se jedná o skutkově a právně obdobné případy. Tato skutečnost je dle stěžovatelova názoru v rozporu s principem právní jistoty, což stěžovatel podpořil též odkazem na nález Ústavního soudu II. ÚS 296/01. V rozpornosti judikatury krajských soudů stěžovatel též spatřuje důvod přijatelnosti kasační stížnosti. Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[13] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí, tak i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. S rozsudkem soudu plně souhlasí, jelikož dle jeho názoru bylo v řízení prokázáno, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. V podrobnostech odkazuje na své rozhodnutí, s nímž se ztotožnil i městský soud. S ohledem na tyto skutečnosti považuje kasační stížnost za nedůvodnou a navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

III.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve dle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje stěžovatelovy vlastní zájmy. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem (pro jeho výklad viz usnesení NSS z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, všechna zde cit.

rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz). Jelikož se městský soud ve svém rozhodnutí dopustil zásadních pochybení, a to jak stěžovatelem uplatněných, tak neuplatněných, jimiž se ale zdejší soud musel zabývat i bez návrhu (viz níže část IV.), přičemž náprava těchto pochybení může mít význam nejen pro tuto individuální věc, ale pro azylovou judikaturu krajských soudů jako celek, byla kasační stížnost shledána přijatelnou.

IV.

[15] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.), shledal přitom též vady, k nimž musel přihlédnout i bez návrhu (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.).

[16] Kasační stížnost je důvodná.

[17] Soud se nejprve zabýval kasačními důvody podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Dospěl přitom k závěru, že rozhodnutí městského soudu je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Jak totiž konstatoval již rozsudek ze dne 14. 7. 2005, čj. 2 Afs 24/2005 - 44 (publ. též pod č. 689/2005 Sb. NSS) „[n]ení-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.“

[18] Městský soud se v odůvodnění svého rozhodnutí stěžovatelovými žalobními body zabýval velmi povrchně a obecně. Jak bylo již naznačeno v bodě [9] tohoto rozsudku, soud ve vztahu k posuzování důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v podstatné části pouze reprodukoval odůvodnění žalovaného, aniž by jakkoli reagoval na žalobní body. Nikterak se nevypořádal např. s otázkou, zda žalovaný správně zohlednil změny situace v Nepálu, k nimž došlo až po stěžovatelově odchodu z vlasti. Zcela nezodpovězen nechal též žalobní bod, v němž stěžovatel tvrdí, že je z oblasti Taraj, kde podle dostupných informací o zemi původu panuje nejistá bezpečnostní situace. Ačkoli soud podrobně vyjmenoval informace o zemi původu užitě žalovaným v daném případě, nijak nereagoval ani na tvrzení, že tyto informace byly vyloženy jednostranně ve stěžovatelův neprospěch. Soud též zopakoval závěr žalovaného ohledně posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu, aniž by jakkoli reagoval na stěžovatelovo tvrzení, že právě jeho postavení nezletilého bez doprovodu, který dlouhodobě žije mimo svou vlast a začlenil se do české společnosti, samo o sobě vyžaduje podrobnější odůvodnění, proč není na místě mu tuto formu ochrany poskytnout.

[19] Rovněž námitku možného rozporu rozhodnutí žalovaného s mezinárodními závazky České republiky (zejména Úmluvou o právech dítěte, publ. pod č. 104/1991 Sb.) městský soud vypořádal pouze tvrzením, že tento rozpor nemohl nastat, neboť neudělením

azyly není stěžovateli uložena povinnost vycestovat z území České republiky. Městský soud zde pochybil již tím, že při posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany (§ 14a a 14b zákona o azylu) zmínil neudělení azylu (§ 12 - 14 téhož zákona). Otázkou, zda závěr žalovaného má dostatečnou oporu v obsahu informacích o zemi původu, se soud ani v této souvislosti dostatečně nezabýval.

[20] Stěžovatel naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. spatřuje taktéž ve skutečnosti, že městský soud rozhodl v posuzovaném případě zcela opačně než Krajský soud v Praze v rozsudku z 4. 3. 2008, čj. 46 Az 42/2007 - 35. Tento rozpor je však dle názoru zdejšího soudu jen částečný – co do výroku rozsudku - či spíše potenciálně hrozící: nevypořádal-li se městský soud s podstatnými žalobními námitkami, a tudíž se podstatou věci zabýval jen povrchně, chybí zde právní argumentace, jíž by bylo možno srovnávat s argumentací v jiném podobném případě. Uvedený závěr ovšem nebrání stěžovateli v tom, aby na citovaný rozsudek krajského soudu v dalším řízení před městským soudem poukázal.

[21] Jelikož je rozhodnutí městského soudu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, nemohl se Nejvyšší správní soud dále zabývat podstatou kasačních důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Toliko *obiter dictum* je ovšem nutno konstatovat, že požadavek žalovaného nepřímo vyplývající z jeho rozhodnutí, podle něhož stěžovatel již musel mít osobně potíže s maoisty, je sám o sobě absurdní. Již sám zákon o azylu (§ 12) rozlišuje, zda žadatel byl ve vlasti pronásledován, anebo se takového pronásledování důvodně obává (tj. ještě být pronásledován nemusel). Totéž lze konstatovat ve vztahu k tvrzení žalovaného, že potíže ze strany maoistů nebyly podporovány nebo tolerovány státními orgány. Tento právní názor zcela opomíjí, že vláda byla druhou stranu vnitřního konfliktu a z informací o zemi původu je opět zcela zřejmé, že k únosům dětí docházelo a státní orgány jim v nich nedokázaly zabránit.

V.

[22] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek zrušil (§ 110 odst. 1 s. ř. s.) a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[23] Městský soud v Praze je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v dalším řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. března 2009

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu